

ONLINE CONGRES – PSYCHISCHE PROBLEMATIEK IN DE WIJK

3 juni 2021

De hulpverlening aan mensen met een psychische en/of psychiatrische problematiek is de laatste decennia aan vele veranderingen onderhevig geweest.

De zorg voor mensen met een psychische kwetsbaarheid heeft zich steeds meer verplaatst van de instelling naar de samenleving. Dat kan ervoor zorgen dat deze mensen meer deel uit (blijven) maken van de maatschappij, maar het leidt ook tot allerlei wrijving en complexiteit in de hulpverlening aan deze mensen.

Hoe is het vanuit cliëntperspectief om te leven met een stigma? Hoe ziet herstelondersteunende zorg uit? Wat is een betaalbare methode in de behandeling van mensen met een persoonlijkheidsproblematiek? Wat weten we van de behandeling en begeleiding van mensen die lijden aan chronische depressie of psychose? Hoe concrete gespreksvoering toe te passen rondom KOPP problematiek?

Deze en andere vragen staan centraal tijdens dit online-congres over het werken met psychische- en psychiatrische problematiek in de samenleving. De bijdragen van de sprekers worden exclusief voor deelnemers in de vorm van video colleges online gezet in een beveiligde en gebruikersvriendelijke leeromgeving.

Doelgroep

Dit online-congres is bedoeld als bij- en nascholing voor hbo- en academisch opgeleide hulpverleners, managers en beleidsmakers die binnen hun werk met deze psychische- en psychiatrische problematiek te maken hebben.

Leerdoelen

Na het volgen van dit online congres heeft de deelnemer kennis opgedaan over:

- Stigma als sta in de weg voor gelijkwaardig burgerschap van mensen met GGz-problemen en hun gezinnen
- Herstelondersteunende zorg gericht op vrijheid en regie, evenals de rol van het gezin daarin
- Verbinding en betekenisgeving als krachtgerichte benadering van zorgmijdende cliënten
- Guideline Informed Treatment als methode voor behandeling van persoonlijkheidsstoornissen in de gezins- en maatschappelijke context van mensen met deze problematiek

- Herstel van chronische depressie in de context van de psycho-sociale hulpverlening in de wijk
- Herkenning, diagnose en (ambulante) behandeling van psychose
- Motiveren van patiënt en (gezins) systeem om met elkaar in gesprek te gaan over KOPP
- Creëren van een veilige gesprekssetting waarin cliënt, gezin en de sociale omgeving zich gezien voelen

Programma

Dr. Guido van de Luitgaarden - Moderator

Angela van Dongen - Stigma en terugkeer naar de maatschappij

Gerard Lohuis - Werken vanuit verbinding en betekenisgeving

Drs. Sandra Vos - Herstelondersteunende zorg in de GGZ

Dr. Joost Hutsebaut - Guideline Informed Treatment

Prof. Dr. Jan Spijker - Herstel van chronische depressie

Prof. Dr. Mario Braakman - Psychose

Dr. Carien de Kloet - In gesprek met patiënten en naastbetrokkene over KOPP

Sprekers

Angela van Dongen

Bijdrage: Stigma als sta in de weg in de terugkeer naar de maatschappij

Angela van Dongen is al meer dan 20 jaar werkzaam als ervaringsdeskundige. Zij werkt bij GGZ - WNB en kijkt vanuit haar deskundigheid vooral wat er buiten de diagnoses wel kan. Beleving en emotie staan hierbij centraal en zorgen voor erkenning en herkenning door de hulpvrager.

Angela van Dongen legt vanuit haar ervaringsdeskundigheid de nadruk op krachten, mogelijkheden en hoop voor mensen met een psychische en/of psychiatrische aandoening. In de behandeling ligt de nadruk nog veelal op ziekte en beperking, terwijl begrip, gelijkwaardigheid en menselijkheid van groot belang zijn op de (lange) weg naar terugkeer in de maatschappij. Gebaseerd op haar eigen ervaringen en haar werk binnen GGZ WNB, zal Angela praktische aanwijzingen geven voor hulpverleners werkzaam in de praktijk.

Gerard Lohuis

Bijdrage: Werken vanuit verbinding en betekenisgeving

Gerard is werkzaam als sociaal psychiatrisch verpleegkundige bij BuurtzorgT Groningen en richt zich vooral op de sociale psychiatrie, dubbele diagnoses en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast is hij trainer, docent en opleider aan de Hanzehogeschool en redacteur van het tijdschrift Sociale Psychiatrie. Hij is nauw betrokken geweest bij het opzetten van een ambulante crisisteam in Groningen en het project Vangnet & Advies op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Hulpverleners aan mensen zonder betekenis en wederkerigheid in contact is probleemoplossing zonder de gebruiksaanwijzing te kennen: Je weet wat je doet, maar begrijpt het niet. Deze bijdrage helpt je om beter aan te leren sluiten bij wat een cliënt met psychische en/of psychiatrische problematiek nodig heeft en de cliënt leert zichzelf beter te begrijpen. Een krachtgerichte benadering die ook handvatten biedt voor het begeleiden van zorgmijdende cliënten in de thuisomgeving.

Drs. Sandra Vos

Bijdrage: Over herstelondersteunende zorg in de Ggz

Sandra Vos is psychiater en werkt als directeur Behandelzaken Zorggroep Impact bij GGz Breburg.

Sandra Vos spreekt vanuit een herstelondersteunende visie in de actuele geestelijke gezondheidszorg. Zij zal vanuit haar besturingsfilosofie ook de brug slaan naar mogelijkheden voor medewerkers in het nemen van eigen regie en vrijheid in begeleiding en behandeling van mensen met GGz-problematiek.

Dr. Joost Hutsebaut

Bijdrage: Guideline-Informed Treatment for Personality Disorders: hoe kunnen we goede zorg voor mensen met een persoonlijkheidsstoornis toegankelijker maken?

Joost is opgeleid tot klinisch psycholoog en deed zijn promotie-onderzoek aan de K.U.Leuven. Hij werkt als behandelaar en onderzoeker bij de Viersprong en is als zodanig ook verbonden aan het Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissen.

De richtlijnen voor de behandeling van persoonlijkheidsstoornissen adviseren vooral om specialistische behandelingen, zoals DGT, MBT en Schema therapie, uit te voeren bij mensen met een persoonlijkheidsstoornis. In de praktijk zijn deze behandelingen echter weinig beschikbaar: ze zijn duur en de programma's kennen vaak een groot verloop. Generalistische behandelingen kunnen een alternatief bieden. Ze zijn vaak gebaseerd op gemeenschappelijk werkzame factoren en gaan eerder uit van pragmatische principes dan van complexe theorieën en methodes. Verschillende studies laten bovendien zien dat ze erg effectief kunnen zijn. In Nederland werd de Guideline-Informed Treatment for Personality Disorders ontwikkeld vanuit het Kenniscentrum Persoonlijkheidsstoornissen. In deze presentatie zal Joost Hutsebaut vertellen over de achtergrond en opzet en zal hij illustreren hoe GIT-PD een onderlegger kan bieden waarop behandelaars allerlei interventies kunnen uitvoeren.

Prof. Dr. Mario Braakman

Bijdrage: Psychose: wat en hoe?

Mario Braakman is psychiater, psychotherapeut en cultureel antropoloog. Hij verrichte antropologisch veldwerk onder Maya indianen in Yucatan, Mexico en studeerde cum laude af als antropoloog. Na het behalen van zijn artsdiploma begon hij met zijn opleiding tot psychiater en was hij tien jaar lang hoofd behandeling van een gespecialiseerde psychiatrische kliniek voor asielzoekers en vluchtelingen van het latere Pro Persona. Sinds 2007 is hij hoofdopleider psychiatrie van Pro Persona en in 2013 promoveerde hij op een onderzoek naar het vaststellen van de diagnostische validiteit van het concept 'psychotische posttraumatische stress stoornis' bij vluchtelingen. Daarnaast is Mario psychiater van een transcultureel psychiatrisch behandelteam en verricht hij second opinions bij migranten en vluchtelingen met psychiatrische problematiek. Gedurende zijn gehele carrière verrichte hij Pro Justitia rapportages en momenteel uitsluitend gespecialiseerde rapportages bij onderzochten met een migratie-achtergrond. Tevens is hij als hoogleraar transculturele forensische psychiatrie verbonden aan de Tilburg University.

Een psychose is een toestand waarbij iemand zijn grip op de realiteit kwijt is. Hij ziet of hoort soms dingen die er niet zijn (hallucinaties) en is overtuigd van bepaalde ideeën die niet kloppen (wanen). Mario Braakman zal een algemene en praktijkgerichte bijdrage leveren over de symptomen, diagnose en behandeling van psychotische stoornissen anno 2021. Hij zal daarbij ook de link leggen naar behandeling van psychoses in andere culturen en

transculturele psychiatrie. Wat zijn (on)mogelijkheden en eventuele wensen voor de toekomst gericht op deze doelgroep?

Prof. Dr. Jan Spijker

Bijdrage: Herstel bij chronische depressie

Jan Spijker is psychiater bij het Expertisecentrum Depressie van Pro Persona en bijzonder hoogleraar chronische depressie bij het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Hij is gepromoveerd op het beloop van depressie in de algemene bevolking en betrokken bij de NEMESIS en NESDA-onderzoeken. Jan is voorzitter van de werkgroep die de multidisciplinaire richtlijnen angst en depressie herzielt en was voorzitter van de werkgroep die de Zorgstandaard Depressieve Stoornissen heeft opgesteld. Van 2011 tot 2014 was hij voorzitter van NedKAD, het Nederlandse kenniscentrum voor Angst en Depressie. Jan Spijker was tot januari 2018 hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Psychiatrie, is lid van de sectie 'social psychiatry and epidemiology' van de EPA (European Psychiatric Association) en is lid van de Wetenschappelijke Adviesraad van de Depressie Vereniging. Hij heeft meegewerkt aan meer dan 150 internationale en nationale publicaties, met name op het gebied van (chronische) depressie.

Depressies kunnen in zo'n 20% van de gevallen een chronisch beloop aannemen ondanks behandeling. De vraag rijst dan welk perspectief er is om met de klachten om te gaan. Zelfmanagement, rehabilitatie en lotgenoot-contact kunnen belangrijke hulpmiddelen zijn om tot herstel te komen zoals de Zorgstandaard Depressieve Stoornissen beschrijft. Er zijn programma's hiervoor ontwikkeld en er is een platform Depressie Connect opgericht voor lotgenoten. Maatschappelijke ondersteuning is echter ook nodig en dat lijkt nog niet voldoende op orde. Wat kunnen we in de huidige maatschappelijke context doen op het vóórkomen en het beloop van chronische depressie?

Dr. Carien de Kloet

Bijdrage: In gesprek met patiënten en naastbetrokkene over KOPP

Carien de Kloet is psychiater bij de polikliniek bipolaire stoornissen en trauma van GGZ Rivierduinen, locatie Leiden. Zij heeft tijdens haar opleiding en de daaropvolgende banen ervaring opgedaan met diagnostiek en behandeling van ernstige psychiatrische aandoeningen (FACT en bipolaire stoornissen), trauma-gerelateerde stoornissen (met focus op beroeps-gerelateerde trauma), persoonlijkheidsstoornissen. Naast haar werk als psychiater volgde Carien de opleiding tot systeemtherapeut. Ze behandelt naast individuele cliënten bij voorkeur ook hun systemen, zette een verkorte multifamily therapy op en maakt zich hard voor meer aandacht voor KOPP in de opleiding tot psychiater en in de klinische praktijk.

Wanneer je als ouder kampt met psychiatrische problematiek worden de onzekerheden en kwetsbaarheid ook in het ouderschap geregeld uitvergroot. Angst om te falen, angst om de regie te verliezen, maar bovenal de angst om naasten te belasten, staat het bespreken van deze zorgen vaak in de weg. Als behandelaar is het daardoor vaak lastig om het systeem in de kamer te krijgen. Maar ook als ze wel betrokken zijn kan het lastig zijn om ter tafel te krijgen waar de pijn zit. Patiënt, maar ook de naastbetrokkenen willen elkaar graag sparen. De zogeheten olifant in de kamer waar het niet over mag gaan. In deze praktijkgerichte bijdrage worden tips and tools gegeven hoe patiënten te motiveren om hun systeem te betrekken en de vervolgstap het samen in gesprek gaan over KOPP. Hierbij wordt gebruik

gemaakt van technieken uit de narratieve en hechtingsgerichte systeemtherapie. Carien de Kloet verzorgt deze presentatie samen met haar collega Drs. Marielle Hoekstra.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Moderator

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.